

Újra Szeged legszebb háza a szecessziós Reök-palota – Párizst hozta el az Alföldre (1)

Mintha szél mozdítaná az épület falait

Európa egyik csodája, a szecesszió remekműve született újja Szegeden. A Reök-palota 1907-ben épült fel, luxuskivitelben, helyi művészek, mesterek közreműködésével, csapatmunkában. Száz év elteltével ugyanezt mondhatjuk el: profi tervezésben és kivitelezésben áll előttünk – kibújva az állványerdő alól –, immáron a művészetek palotájaként Reök Iván vízépítő mérnök valahai lakóháza. Lapunk ott volt a felújítás utolsó pillanataiban, a múltban és a jelenben egyaránt Rantal János építész, vezető tervező kalauzolt bennünket.

Tegyük egy időutazást a tizenkilencedik és a huszadik század fordulóján Szegeden! Már vége a nagy víz utáni gazdasági boomnak, már egy kissé lelassulnak az építkezések, de azért itt nyüzsgés az ország minden hozzáértő mestere. Az 1900-as évek elejét írjuk: újabb és újabb paloták épülnek a belvárosban is, a mai Reök-palota környékén. Ha megállunk a jogi kar épülete előtt, és bepillantunk a Fekete Sas utcába, ugyanazt láthatjuk, mint elegendő száz évvel ezelőtt. Azokat az eklektikus stílusú palotákat, amelyeket – mint ahogy azt Rantal János, a Reök-palota rekonstrukciójának vezető tervezője el-

Ahogy bontják az állványokat, úgy bomlanak ki eredeti pompájukban a vízililiomok

Fotók: Karnok Csaba

mondta – szinte a divatos mintakönyvek alapján húztak fel egymás mellé. Megteremtve persze ezzel azt az egységes városképet,

amely Szegedet Magyarországon egyedülállóvá tette.

Aztán bekövetkezik egy robbanás: Szegedre is megérkezik a

szecesszió, Lechner Ödön munkássága nyomán először csak megcsapja a szele, majd kiteljesedik Magyar Édében, a magyar Gaudiban. A stílus legnagyobb szülő alkotása a Reök-palota, amely azonban nem jött volna létre, ha megrendelő és mestere nem egy nyelvet beszél. Szükség volt Reök Ivánra, a szegedi vízépítő mérnökre, hogy megszülessen a csoda: a tehetős, sokat utazó polgár – nagybátyját, Mun-

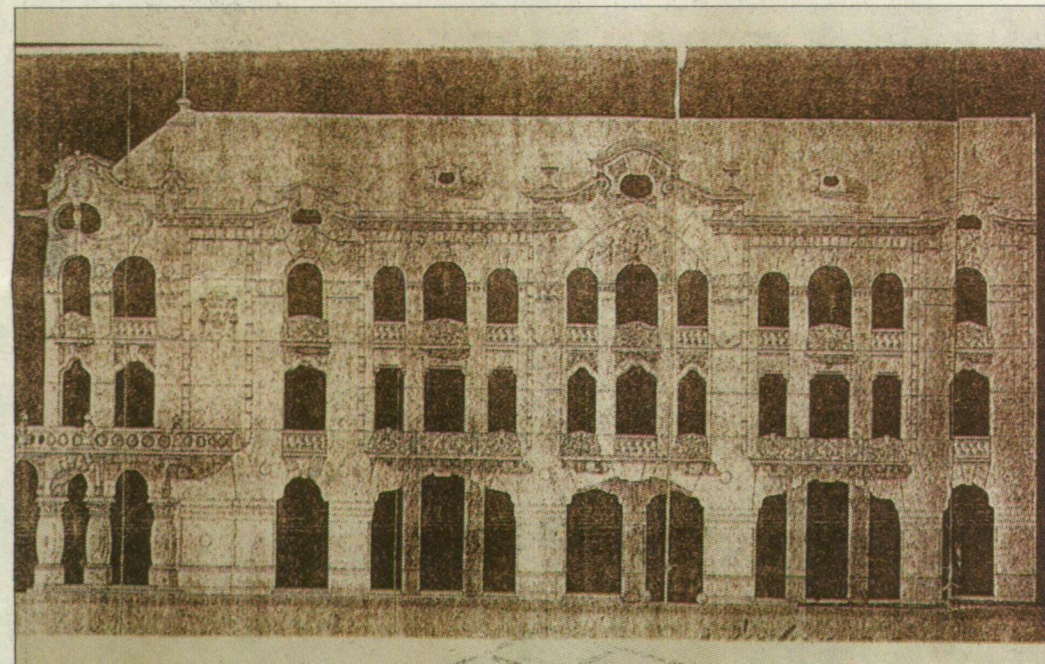
kácsy Mihályt látogatta gyakran Párizsban – hatlakásos belvárosi palota terveit rendeli meg Ma-

gyar Edétől. Attól a művésztől, aki vele együtt merül meg Európa fővárosainak bugyraiban is, azokban a párizsi mulatókban többek között, amelyek falait szeszélyesen tekerő motívumok, a szecesszió alkotóelemei díszítik.

Adott tehát az építész, aki az új stílus elkötelezett híve, és az újra fogékony megbízó, Reök Iván. Csatlakoznak hozzájuk a legjobb mesterek. Létrejön – mai szóval élve – a csapat, a társalkotókkal: építészekkel, asztalosokkal, épületszobrászokkal, díszítőkkal, kovácsokkal. A mester mindennapi jelenlétével két évig, 1907-ig tart a munka. A megbízó részéről teljes a bizalom. És szép lassan eltérnek az engedélyezésre, a bevetésre beadott tervek, és a neobarokknak tervezett házat feldíszítik a Tiszát idéző hullámmással, az egyedülálló kék színű, arany bibés vízililiomokkal.

„Mintha szél mozdítaná, úgy hullámszik a falsíkjai, mintha óriás gyúrta volna, oly furcsák erkélyei, s mintha mesebeli tündérek készítették volna, olyan varázslatosan szépek virágdíszei” – írja róla Bakonyi Tibor építész. Az épület ma is olyan, sőt olyanabb: erről írunk a folytatásban.

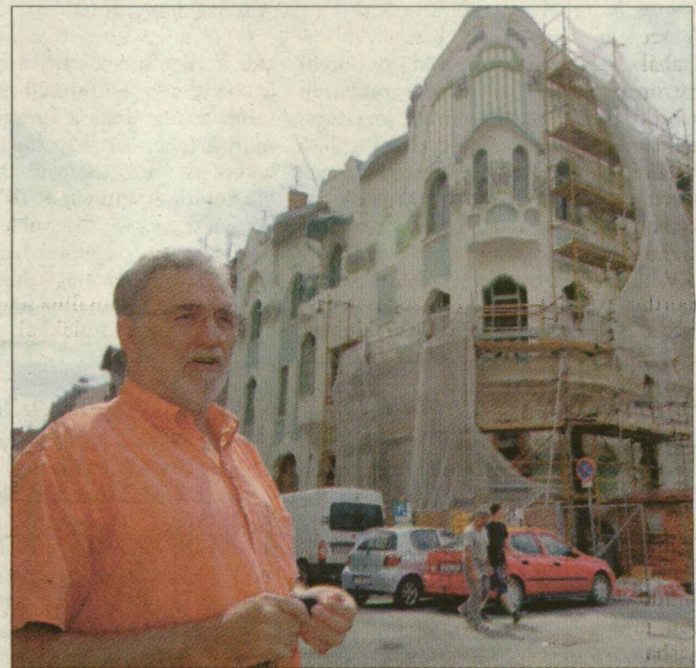
FEKETE KLÁRA

Bevetésnek egy neobarokk homlokzat tervét engedélyeztették – 1907-ben

MAGYAR EDE, AZ ÉPÍTŐMESTER

Magyar Ede 1877. január 31-én született Orosházán. Építőmesteri vizsgát Budapesten tett, 1901-ben pedig már Szegedre költözött és megnősült. Tervezői munkásságát csak 1904-től ismerjük, abban az évben adta be engedélyezésre a Tábor utca 5. szám, első szecessziós épületének terveit. A Reök-palota után ő tervezte a Kársz és a Somogyi utca sarki Ungár-Mayer-házat is. Élete tragikus véget ért: rendezetlen magánélete miatt 1912-ben, 35 éves korában öngyilkos lett.

Rantal János építész vezetésével egyre többet mutatnak meg az újjászületett palotából

Szűcs Gábor elolvasta cikkünket, és segített a százéves templomnak

Restaurálta a képeket a fiatal makói asztalosmester

Lapunk cikke nyomán ajánlotta fel egy fiatal makói asztalosmester, hogy segítséget nyújt a százéves fennállását idén ünneplő bogárzói templom rendbehozatalában. A restaurálásban is járatos Szűcs Gábor már fel is újította a templom stációképeit, amelyek eredeti szépségükben várhatják a centenáriumi rendezvényt.

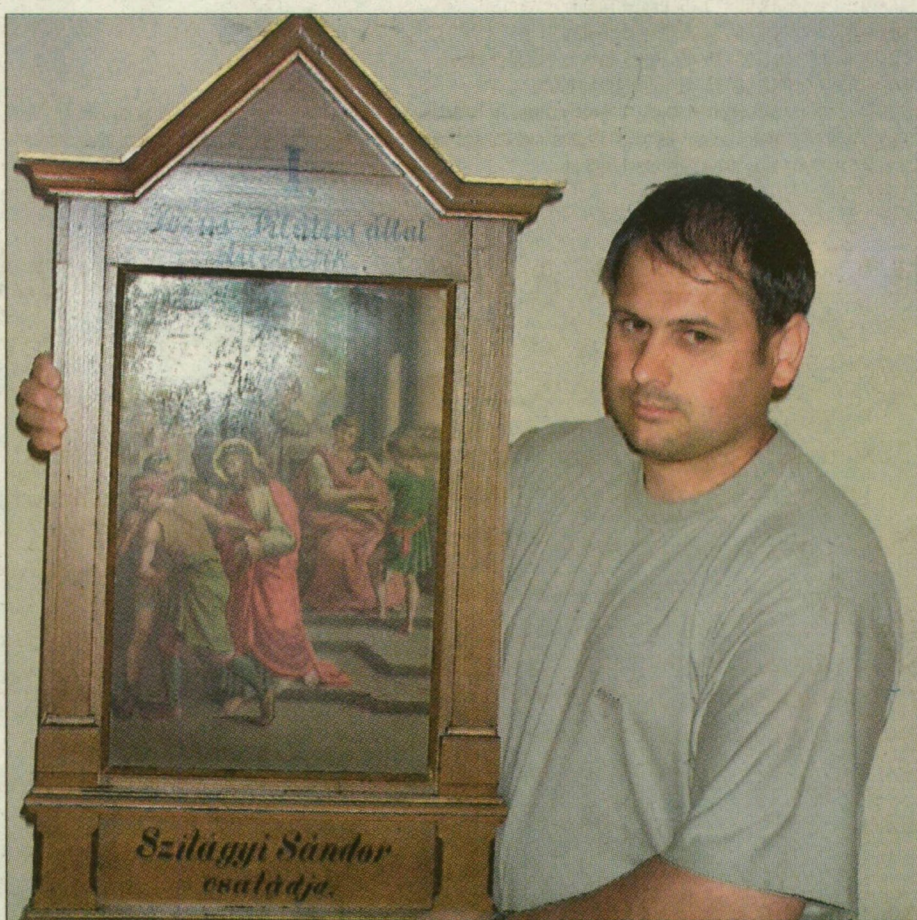
Szűcs Gábor családja a fa megmunkálásából él több generáció óta: nagyapja ácsovolt, édesapja bogárnaként kereste kenyerét. A kiszombori szülői házban felnövő gyermek az asztalosszakmát választotta hivatásul, és a makói szakmunkásképzőben szerzett erről szóló bizonyítványt. Azt is megtanulta, hogy pontosan végzett, hibátlan munkából tud megélni a szakember, ezért tovább képezte magát, és néhány éven belül mestervizsgát tett. Szakmáját ma már olyan magas szinten végzi, hogy műemlékvédelem alatt álló épületek kül- és beltéri asztalosmunkáinak elvégzésével is megkeresik.

Most éppen az utolsó szegedi omnibusz kerekerei vannak műhelyében, megbízták az eredetivel megegyező darabok készítésével. Bár ez szakavatott bogárnak számára sem könnyű, Gábort vonzzák az ilyen feladatok. Lapunk egyik korábbi cikke is éppen ezért keltette fel az érdeklődését: a bogárzói templom százéves fennállásának ünnepére készülve tettük közzé, hogy a megromlódott stációképek, zászlók felújításában segítő kezekre

volna szükség. A fiatal mester – annak ellenére, hogy korábban sem a centenáriumi ünnepséget szervező Puruczky házaspárt, sem a templomot nem ismerte – felajánlotta közreműködését. Mindössze néhány hét alatt rendbe hozta a hívek által száz évvel ezelőtt elkészített képek fakereteit, amelyek az elmúlt évek során erősen megromlottak. Volt, amelyiket darabokból kellett újra összerakni, másoknak a gyertyatartója, keresztje, sarka hiányzott. A hibák javítása után pácolás és lakkozás következett, de hogy a képek eredeti szépségükben várhassák az évfordulót, a festményeket is fel kellett újítani. Gábornak ebben Nagy György szobafestő volt segítségére, aki letisztította és növényi olajjal kezelte a Krisztus szenvedéseit megőrzítő stációk felületét. Az elvégzett munkát mindketten a régi értékek megmentéséért vállalták, egyikük sem vár érte semmiféle ellenszolgáltatást.

Gábor, mint elmondja, szívesen segít, ha teheti, mert számára az asztalosmunka kenyérkereset és hobbi egyszerre. És valóban: legkedvesebb időtöltése a famegmunkálás egyik legnehezebb válfaja, a kocsikészítés. Szeretné továbbvinni édesapja kihálófélben lévő szakmáját. Otthonában készen áll már néhány szép darab, van közte kordé, igákszeker, fiáker, körösi féderes hajtókocsi, egy bőrfedeles Viktória stílusú pedig csak a kárpmunka van hátra.

VARGA MÁRTA

Szűcs Gábor az egyik templomi képpel

Fotó: Varga Márta

A SZÁZADIK ÉVFORDULÓ

A régi szépségüket visszanyert festmények a centenáriumi rendezvényen lesznek láthatók a bogárzói templomban. Az ünnepi misére szeptember 2-án, vasárnap délelőtt kerül sor a hajdan volt népes tanyavilág közadakozásából, egyházi és önkormányzati támogatással, száz évvel ezelőtt felépített templomban. A szervezők hazavárják mindazokat, akik itt laktak, vagy innen származnak, akik a templomban voltak elsődözők, itt bérnáltak, vagy itt kötötték egykor házasságát. A százéves évforduló alkalmából a Marosvidék folyóirat különszámot jelentet meg, amelyben közzéteszik a bogárzói élet elmúlt száz évének történetét bemutató írásokat, dokumentumokat.